

Szakmai beszámoló

a

Szakmai továbbképzés természettudományos múzeumpedagógusok számára

NKA 3504/01428 azonosító számú pályázathoz

2015. szeptember 21–23-án tartottuk meg a Magyar Természettudományi Múzeumban az első, kifejezetten természettudományos foglalkozásokat tartó múzeumpedagógusok továbbképzését szolgáló konferenciát. A tapasztalatcsere helyszíne a Magyar Természettudományi Múzeum kiállítási épületegyüttese (1083 Budapest, Ludovika tér 2–6.) volt.

A konferencián meghívott előadók tartottak előzetes tematika szerint vitaindító előadásokat, végül kerekasztal megbeszélés formájában, saját tapasztalatok ismertetése során jártuk körül jobban az adott kérdést. Természetesen sort kerítettünk gyakorlati bemutatókra, ötletbörzére is.

A konferencia részletes programja

Szeptember 21. hétfő – KERESLET ÉS KÍNÁLAT

Időpont	Program
10 órától	REGISZTRÁCIÓ
10.00 – 12.00	Fakultatív program: hospitálási lehetőség a múzeum foglalkozásain Látogatható foglalkozások: A mi dinóink, Természetbúvár-terem
12.00 – 13.30	Szendvicsebéd
	Az előadások levezetője: dr. Medzihradszky Zsófia (Általános és Közművelődési Főigazgató-helyettes, MTM)
13.30 – 13.40	Köszöntő Dr. Korsós Zoltán (Főigazgató, MTM) és dr. Medzihradszky Zsófia (Általános és Közművelődési Főigazgató-helyettes, MTM)
13.40 – 14.00	Nyitó előadás előadó: Sepseyne Dr. Vígh Annamária (Főosztályvezető, Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárság Közgyűjteményi Főosztály)
	KERESLET ÉS KÍNÁLAT – PEDAGÓGUSOK A TÉMÁRÓL
14.00 – 14.15	A felfedezés öröme előadó: Stenczinger Csilla (Igazgató, Losonci téri Általános Iskola)
14.15 – 14.30	Múzeum az iskolában előadó: Szászné Heszlényi Judit (Tanár, ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola)
14.30 – 14.45	Életet a múzeumba, tartalmat az iskolába... előadó: Berényiné Parti Krisztina (Tanár, Fészek Waldorf Iskola, Solymár)
14.45 – 15.00	Óvodások a múzeumban... előadó: Tóth Eszter (Óvodapedagógus, Játékvár Óvoda, Budapest)
15.00 – 15.10	Kérdések és válaszok
15.10 – 15.30	Kávészünet

	KERESLET ÉS KÍNÁLAT – MÚZEUMIAK A TÉMÁRÓL
15.30 – 15.45	Trendek és tendenciák az iskolák múzeumhasználatában

	előadó: Bárd Edit (PR és marketing munkatárs, Duna Múzeum)
15.45 – 16.00	Ti csak játszatok?! előadó: Holler Judit (Osztályvezető, Közművelődési Osztály, MTM)
16.00 – 16.15	Iskolabarát múzeum? – együttműködések a Duna Múzeum gyakorlatában előadó: Fehér Györgyi (Múzeumpedagógus, Duna Múzeum)
16.15 – 16.30	Pete, lárva, báb...ELEFÁNT – Kiállításokba épített aktivitás előadó: Szatmári Csilla (Közművelődési csoportvezető, Móra Ferenc Múzeum, Szeged)
16.30 – 16.45	MiCsoda csoda! Múzeumpedagógia a Székely Nemzeti Múzeum természettudományi részlegén előadó: Bartha Zonga (Múzeumpedagógus, Székely Nemzeti Múzeum)
16.45 – 17.00	Természetesen múzeum! előadó: Dankovics Róbert (Muzeológus, Savaria Múzeum)
17.00 – 17.15	Kérdések és válaszok
17.15 – 18.15	Ismerjük meg egymást! játékmeister: Dr. Vásárhelyi Tamás (önkéntes főmuzeológus, MTM)
18.00-tól	Kötetlen beszélgetés, könnyű, meleg vacsora az MTM-ben

Szeptember 22. kedd – A KÖRNYEZETI NEVELÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

Időpont	Program
	A KÖRNYEZETI NEVELÉS ELMÉLETE
	Az előadások levezetője: Dr. Korsós Zoltán (Főigazgató, MTM)
9.00 – 9.20	Mi fán terem a környezeti nevelő? előadó: Saly Erika (Elnök, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület)
9.20 – 9.40	Óvodai környezeti nevelés előadó: Bihariné dr. Krekó Ilona (Nyugalmazott főiskolai docens ELTE Tanító és Óvóképző Kar)
9.40 – 10.00	Ökoiskolai nevelési-oktatási program előadó: Néder Katalin (Témavezető, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet)
10.00 – 10.20	Ökoiskola hálózat – napjainkban előadó: Varga Attila (Alprojektvezető, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet)
10.20 – 10.30	Kérdések és válaszok
10.30 – 11.00	Kávészünet

KÖRNYEZETI NEVELÉS A GYAKORLATBAN	
11.00 – 12.30	Múzeumpedagógiai bemutató tartják: Páriné Lajer Márta (közönségkapcsolati szakember, MTM Mátra Múzeuma), Dr. Vásárhelyi Tamás (önkéntes főmuzeológus, MTM), Fekete Gertrúd (animátor, MTM) - Vidacs Júlia (animátor, MTM), Zalatnai Éva (múzeumpedagógus, MTM) – Kispál István (múzeumpedagógus, MTM), Hartmann Éva (múzeumpedagógus, MTM) – Holler Judit (Osztályvezető, Közművelődési Osztály MTM)
12.30 – 13.30	Ebédészünet
13.30 – 15.00	Tanuljunk egymástól – játszóház múzeumpedagógusoknak Taníts nekünk valamit tárgyak segítségével! Ebben a másfél órában a konferencia résztvevői válnak főszereplővé. Mutass nekünk egy játékot, kísérletet vagy tárgybemutatót. Úgy, ahogy te szereted! A bemutatókra személyenként 8–10 perc áll rendelkezésre. Ne cipelj otthonról nagy súlyokat! Mamutfogat, kitömött medvét vagy pl. mikroszkópot tudunk erre az időre kölcsönözni.
	SZOLGÁLTATÁS KOMMUNIKÁCIÓ
	Az előadások levezetője: Árva Anita (PR menedzser, MTM)
15.00 – 15.25	Kommunikáció a digitális világban előadó: Patkó Györgyi (marketing és kommunikációs menedzser, British Council)

15.25 – 15.50	Csomagolástechnika a múzeumi programokhoz előadó: Berényi Mariann (PR, marketing, kommunikáció, Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár)
15.50 – 16.00	Kérdések és válaszok
16.00 – 16.20	Kávészünet
	FELNŐTTEK A MÚZEUMBAN
16.20 – 16.40	Értelmi sérültek a múzeumban előadó: Onódi Ágnes (Gyógypedagógus, Csalogány Iskola)
16.40 – 17.00	A szórak/oktatástól az együttműködésig előadó: Miszné Korenchy Anikó (Múzeumpedagógus, Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum)
17.00 – 17.20	Felnőttkori tanulás a múzeumban előadó: Dr. Arapovics Mária (Egyetemi adjunktus, ELTE PPK Felnőttképzés-kutatási és Tudásmenedzsment Intézet)
17.20 – 17.30	Kérdések és válaszok
18.00-tól	Közös vacsora a városban

Szeptember 23., szerda – A MÚZEUMOK KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ SZEREPE

Időpont	Program
	KALANDOS REGGELI TORNA AZ ORCZY-KERTBEN
9.00 – 10.00	Reggeli torna helyszín: Orczy Kalandpark
10.00 – 11.00	Interaktív séta az Orczy-kertben kalauzok az MTM munkatársai: Dr. Vásárhelyi Tamás, Fekete Gertrúd, Hartmann Éva, Holler Judit, Kispál István, Vidacs Júlia, Zalatnai Éva,
11.00 – 11.30	Kávészünet
	A MÚZEUMOK KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ SZEREPE
	Az előadások levezetője: Holler Judit (osztályvezető, Közművelődési Osztály MTM)
11.30 – 11.50	A múzeum, mint közösségi tér előadó: Dr. Medzihradszky Zsófia (Általános és Közművelődési Főigazgató-helyettes, MTM)
11.50 – 12.10	Piros székek előadó: Joó Emese (múzeumpedagógus, sajtóreferens, Néprajzi Múzeum)
12.10 – 12.30	Gödöllői (pók)háló, avagy a múzeumi kapcsolatrendszer előadó: Kerényi B. Eszter (Igazgató, Gödöllői Városi Múzeum)
12.30 – 12.40	Kérdések és válaszok
12.40	Zárszó Dr. Medzihradszky Zsófia (Általános és Közművelődési Főigazgató-helyettes, MTM)
13.00	Szendvicsebéd
13.30-tól	Gyűjteménylátogatás az Embertani Tárból vagy a Föld- és Őslénytani Tárból, a Levéltár kiállítás megtekintése a kiállítás rendezőivel.

A konferencia résztvevői

A konferencián 10 múzeum 35–40 muzeológusa és múzeumpedagógusa vett részt (a különböző napokon különböző számban voltak jelen).

A konferencia előadóinak felkérésében többféle szempont vezetett minket. Igyekeztünk előadóinkat úgy válogatni, hogy mindegyik témához a terület elismert és nagy gyakorlattal rendelkező képviselője kapjon szót. Törekedtünk arra, hogy a konferencia ne a múzeumpedagógusok egymás között érzetet keltse, hanem tevékenységünket próbáljuk meg kívülről, a felhasználó szemével is megtekinteni. Előadóink az óvodapedagógusoktól az általános és középiskolai tanárokon át az egyetemi oktatókig, a piaci szegmens képviselőitől a kutatóintézetek dolgozóijáig terjedt.

Az előadások tematikája

A Kereslet – kínálat témában pedagógusokat kértünk fel, hogy a kereslet, azaz a pedagógusok szemszögéből ismertessék, mit várna el a múzeumpedagógiai szolgáltatástól. Többféle iskola/oktatási intézményből kértünk fel előadókat, így a HH és HHH diákokat nagy számban oktató iskolától a speciális iskolatípuson át az egyetemi gyakorlóiskoláig, óvodásoktól a középiskolásokig tanító pedagógusok véleményét kérdeztük.

A kínálat oldaláról az országos múzeumok, a megyei jogú városi múzeumok, a kis, helyi múzeumok múzeumpedagógusai mutatták be kínálatukat, kiemelt szempont volt, hogy az egyes esetekben hogyan tudják elérni az iskolákat kínálatukkal. Külön jelentőséget kapott a határokon kívüli magyar területek múzeumainak esettanulmánya, a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum múzeumpedagógusai tartottak erről előadást.

Savaria Múzeum, Szombathely

A második nap délelőttjén a környezeti nevelés lehetőségeiről beszéltünk, Hogyan, milyen módon és módszerekkel lehet a különböző korosztályokat ebbe belevonni, milyen szerepet tölt már eddig is be az ökológiai szemlélet az iskolai oktatásban.

Környezeti nevelés az óvodákban

A második nap programjában szerepeltek a gyakorlati bemutatók. Ennek első részeként a Magyar Természettudományi Múzeum anyaintézménye és tagintézményei mutatták be ezirányú tevékenységüket, majd a konferencia résztvevői osztották meg egyéni módszerüket, egyéni praktikáikat a társasággal.

Egy kis antropológia – gyerekeknek

A múzeumok közművelődési részlegeinek örök problémája, hogy hogyan tudja programjait ismertetni a legszélesebb közönséggel, hogyan tud magáról hírt adni. Ennek segítségére két előadót kértünk fel. Sajnos mindannyiunk számára szomorú helyzet, hogy a múzeumok marketing tevékenységre fordítható kerete soha nem éri el a még a legszükségesebbnek ítélt összeget sem, illetve a mindennemű kommunikációs tevékenység központosított közbeszerzés alá rendelése lényegében lehetetlenné teszi a múzeumok által eddig művelt gyakorlatot, hogy személyes kapcsolatok, kölcsönös együttműködések révén némi média megjelenési lehetőséget szerezzünk jóformán fillérékért.

A második nap délutáni szekciójában két olyan speciális célcsoporttal foglalkoztunk akik számára egyrészt a múzeumlátogatás meghatározó élmény (fogyatékkal élők a múzeumban), illetve a felnőtteket, akik jelenleg még a természettudományos tárlatok látogatóinak egy méltatlanul kis szeletét jelentik csak Magyarországon.

Az utolsó nap a múzeumok, mint közösségformáló erő téma köré szerveződött. Élénk vitát váltott ki, hogy a múzeum, mint közösségi tér a múzeumok szemléletében mekkora változást jelent, illetve mekkora terhet és többletfeladatot ró a közművelődési és közönségszolgálati szakemberekre.

Az előadások anyagát rögzítettük és elektronikusan a résztvevők számára elérhetővé tesszük.

A konferencia tapasztalatai

Már a konferencia előzetes igényfelmérésekor a vártnál lényegesen nagyobb érdeklődést tapasztaltunk. Bár első körben a múzeumokat kerestük meg, később kiderült, hogy a téma sokkal szélesebb szakmai réteget érint. Ezt a tapasztalatcsere-továbbképzés formát rendszeressé szeretnénk tenni, és akkor már az ideai tapasztalatokból okulva bővítenénk a meghívottak körét.

A konferencia iránt több pedagógus is érdeklődött, ők viszont iskolai elfoglaltságuk miatt nem, vagy csak alig tudták meghallgatni az előadásokat. Kérdéses, hogy hogyan lehetne az előadásokat úgy időzíteni, hogy ne ütközzön a tanórákkal.

A tapasztalatcsere szervezésekor szembesültünk azzal, hogy bár előzetes igényfelmérést végeztünk, mégis olyan széles a megvitatandó témák skálája, hogy a konferenciát sokkal jobban kell tematizálni, több időt kell hagyni a kerekasztal megbeszélésekre.

A természettudományos közművelésben, a formális és non formális oktatásban hatalmas és eddig kiaknázatlan lehetőségei vannak a múzeumpedagógiai óráknak és közművelődési programoknak, ennek fejlesztésére viszont csak pályázati lehetőséggel van mód, a múzeumok jelenlegi anyagi forrásai nem teszik általában lehetővé a valóban korszerű és kreatív fejlődést.

A Magyar Természettudományi Múzeum, mint a hazai természettudományos muzeológia országos hatáskörű intézménye feladata ezen tudományterület módszertani fejlesztése. Ennek egyik elemének szánjuk az idei évtől évente megrendezendő múzeumpedagógusi konferenciát. Reméljük, hogy megrendezéséhez továbbra is lehetőségünk lesz pályázati úton fedezetet találni.

A szakmai beszámoló elérhető a <http://www.nhmus.hu/palyazatok> címen.